EUROOPA
KOMISJON

Brüssel, 12.5.2026
COM(2026) 236 final

2026/0116 (NLE)

Ettepanek:

NÕUKOGU OTSUS

Euroopa Liidu nimel võetava seisukoha kohta Euroopa Nõukogu naistevastase vägivalla ja perevägivalla ennetamise ja tõkestamise konventsiooni osaliste komisjoni 20. koosolekul seoses teatavatele konventsiooniosalistele esitatavate järeldustega selle kohta, kuidas nad on rakendanud kõnealust konventsiooni küsimustes, mis on seotud kriminaalasjades tehtava õigusalase koostöö, varjupaiga ning tagasi- ja väljasaatmise lubamatuse põhimõttega, ning seoses Euroopa Nõukogu naistevastase vägivallaga ja perevägivallaga võitlemise eksperdirühma liikmete valimisega

SELETUSKIRI

1. KAVANDATAV REGULEERIMISESE

Ettepanek käsitleb otsust, millega määratakse kindlaks liidu nimel Euroopa Nõukogu naistevastase vägivalla ja perevägivalla ennetamise ja tõkestamise konventsiooni (edaspidi „Istanbuli konventsioon“ või „konventsioon“) osaliste komisjoni (edaspidi „konventsiooniosaliste komisjon“ või „komisjon“) 20. koosolekul 2. juunil 2026 võetav seisukoht. See seisukoht käsitleb järgmist: 1) sellise üheksa järelduste eelnõu kavandatud vastuvõtmine komisjoni poolt, mis on suunatud üheksale konventsiooniosalisele ja käsitlevad seda, kuidas need osalised on konventsiooni rakendanud, ja 2) Euroopa Nõukogu naistevastase vägivallaga ja perevägivallaga võitlemise eksperdirühma (edaspidi „GREVIO“) viie liikme kavandatud valimine.

2. ETTEPANEKU TAUST

2.1. Istanbuli konventsioon

Istanbuli konventsiooniga on kehtestatud terviklik ja ühtlustatud normistik naistevastase vägivalla ja perevägivalla ennetamiseks ja tõkestamiseks Euroopas ja mujal. Konventsioon jõustus 1. augustil 2014.

EL kirjutas konventsioonile alla juunis 2017 ja viis ühinemismenetluse lõpule kahe heakskiitmiskirja hoiuleandmisega 28. juunil 2023. Konventsiooni jõustus ELi suhtes 1. oktoobril 2023. EL on konventsiooniga ühinenud küsimustes, mis kuuluvad tema ainupädevusse, nimelt neis, mis on seotud liidu institutsioonide ja avaliku haldusega,[1] ning neis, mis on seotud kriminaalasjades tehtava õigusalase koostöö, varjupaiga ning tagasi- ja väljasaatmise lubamatuse põhimõttega[2]. Kõik liikmesriigid on konventsioonile alla kirjutanud ja 22 liikmesriiki on selle ratifitseerinud[3].

2.2. Konventsiooniosaliste komisjon

Konventsiooniosaliste komisjon[4] koosneb konventsiooniosaliste esindajatest. Konventsiooniosalised peavad püüdma nimetada oma esindajateks võimalikult kõrge tasandi eksperdid naistevastase vägivalla ja perevägivalla ennetamise ja tõkestamise valdkonnas[5]. Konventsiooniosaliste komisjoni ülesanded on loetletud komisjoni kodukorra[6] artiklis 1.

---

1 Nõukogu 1. juuni 2023. aasta otsus (EL) 2023/1075 Euroopa Nõukogu naistevastase vägivalla ja perevägivalla ennetamise ja tõkestamise konventsiooni Euroopa Liidu nimel sõlmimise kohta seoses liidu institutsioonide ja avaliku haldusega (ELT L 143I, 2.6.2023, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2023/1075/et).

2 Nõukogu 1. juuni 2023. aasta otsus (EL) 2023/1076 Euroopa Nõukogu naistevastase vägivalla ja perevägivalla ennetamise ja tõkestamise konventsiooni Euroopa Liidu nimel sõlmimise kohta seoses küsimustega, mis puudutavad õigusalast koostööd kriminaalasjades, varjupaika ja mittetagasisaatmist (ELT L 143I, 2.6.2023, lk 4, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2023/1076/et).

3 Ratifitseerimise seis 27. aprillil 2026: AT (2013); BE (2016); CY (2017); DE (2017); DK (2014); IE (2019); EL (2018); ES (2014); EE (2017), FI (2015); FR (2014); HR (2018); IT (2013); LU (2018); MT (2014); NL (2015); PL (2015); PT (2013); RO (2016); SI (2015); SV (2014), LV (2023).

4 Konventsiooniosaliste komisjon – Istanbuli konventsioon – võitlus naistevastase vägivalla ja perevägivalla vastu (coe.int).

5 Konventsiooniosaliste komisjoni kodukorra artikli 2 lõike 1 punkt b. Dokument IC-CP(2015)2, vastu võetud 4. mail 2015.

1. oktoobril 2023 sai EList konventsiooniosaline ja seega konventsiooniosaliste komisjoni liige (konventsiooni artikli 67 lõige 1).

2.3. Istanbuli konventsiooni järelevalvemehhanism

Istanbuli konventsiooniga on kehtestatud järelevalvemehhanism, mille eesmärk on tagada, et konventsiooniosalised rakendavad konventsiooni tõhusalt[6]. Eesmärk on hinnata konventsiooni rakendamist ja anda konventsiooniosalistele suuniseid. Järelevalvemehhanism koosneb kahest eraldiseisvast, kuid omavahel seotud organist: sõltumatu ekspertorgan (Euroopa Nõukogu naistevastase vägivallaga ja perevägivallaga võitlemise eksperdirühm (GREVIO) ja konventsiooniosaliste komisjon.

GREVIO on sõltumatu eksperdirühm, kelle ülesanne on konventsiooni artikli 66 lõike 1 kohaselt jälgida konventsiooni rakendamist konventsiooniosaliste poolt. Järelevalvekord on ette nähtud konventsiooni artikliga 68. Konventsiooni artikli 68 lõike 1 kohaselt peavad uued konventsiooniosalised esitama GREVIO koostatud küsimustikul põhineva aruande, milles on üksikasjalikult kirjeldatud seadusandlikke ja muid meetmeid, mida nad on konventsiooni rakendamiseks võtnud. GREVIO koostab aruande meetmete kohta, mida asjaomane konventsiooniosaline on konventsiooni rakendamiseks võtnud, ning esitab soovitusi ja ettepanekuid selle kohta, kuidas konventsiooniosaline võib tuvastatud probleeme lahendada[7].

GREVIO aruande põhjal võib konventsiooniosaliste komisjon kooskõlas konventsiooni artikli 68 lõikega 12 võtta vastu asjaomasele konventsiooniosalisele suunatud soovitusi konventsiooni rakendamise kohta ja määrata tähtaja, mille jooksul konventsiooniosaline peab esitama vastuse soovituste rakendamise kohta. Konventsiooniosaliste komisjon on selle sätte alusel võtnud vastu konventsiooniosalistele suunatud soovitusi, milles eristatakse meetmeid, mida tuleks võtta niipea kui võimalik ja millest tuleb komisjonile kolme aasta jooksul aru anda, ja meetmeid, mis on küll olulised, kuid mille rakendamine ei ole nii kiireloomuline. Kolmeaastase perioodi lõpus peab konventsiooniosaline andma konventsiooniosaliste komisjonile aru talle esitatud soovituste rakendamisel tehtud edusammudest. Selle teabe ja saadud lisateabe põhjal koostab komisjoni sekretariaat[8] iga uuritava konventsiooniosalise kohta soovituste rakendamise järeldused, mille võtab vastu konventsiooniosaliste komisjon.

2.4. GREVIO liikmete valimine

Konventsiooni artikli 66 kohaselt koosneb GREVIO 15 liikmest. Konventsiooniosaliste komisjon valib oma liikmed konventsiooniosaliste esitatud kandidaatide hulgast nelja-aastaseks ametiajaks, mida võib ühe korra pikendada. GREVIO liikmed valitakse konventsiooniosaliste kodanike hulgast, võttes arvesse soolist ja geograafilist tasakaalu ning eriteadmisi erinevates valdkondades.

Istanbuli konventsiooniga anti Euroopa Nõukogu ministrite komiteele (edaspidi „ministrite komitee“) ülesanne kehtestada GREVIO liikmete valimise kord. 19. novembril 2014 võttis ministrite komitee vastu resolutsiooni CM/Res(2014)43 naistevastase vägivallaga ja

6 Istanbuli konventsiooni artikli 1 lõige 2.

7 Istanbuli konventsiooni artikli 68 lõige 10.

8 Rakendamise järelevalve ja aruandluse suhtes kohaldatav menetlus on kindlaks määratud dokumendis osalisriikidele suunatud soovituste rakendamise järelevalve raamistiku kohta („Framework for supervising the implementation of the recommendations addressed to State Parties“), mille konventsiooniosaliste komitee võttis vastu 13. aprillil 2021 (IC-CP/Inf(2021)2). 10 Esitatud dokumendis IC-CP(2024)10 rev.

perevägivallaga võitlemise eksperdirühma (GREVIO) liikmete valimise korra kohta[9] (ministrite komitee resolutsioon). GREVIO võttis oma kodukorra vastu 2015. aastal[10].

2. juunil 2026 toimuval konventsiooniosaliste komisjoni koosolekul valitakse eeldatavasti viis uut GREVIO liiget. Need liikmed on ametis alates 1. septembrist 2026 kuni 31. augustini 2030. Valimised toimuvad järjestikuste voorudena. Igal konventsiooniosalisel, sealhulgas ELil, on igas voorus nii palju hääli, kui palju kohti on GREVIOs veel täitmata. Esimeses voorus võib iga konventsiooniosaline anda viis häält. Kui selles voorus valitakse üks liige, võib iga konventsiooniosaline anda teises voorus neli häält jne. Voorud jätkuvad seni, kuni viis GREVIO liiget on kehtivate häälte enamusega valitud.

Konventsiooniosaliste komisjoni sekretariaat jagas 21. aprillil 2026 dokumendis IC-CP(2026)2 konventsiooniosaliste poolt 2. juuniks 2026 kavandatud valimisteks esitatud kandidaatide nimesid ja elulookirjeldusi. Dokumendist nähtub, et 13 konventsiooniosalist on esitanud viiele vabale kohale 15 kandidaati. Kandidaate esitanud 13 riigi hulgas on 11 ELi liikmesriiki.

3. KONVENTSIOONIOSALISTE KOMISJONI POOLT VASTU VÕETAVAD KAVANDATAVAD AKTID

3.1. Üheksa järelduste eelnõu

2. juunil 2026 toimuval 20. koosolekul on konventsiooniosaliste komisjonil kavas võtta vastu järgmised üheksa järelduste eelnõu (edaspidi „järelduste eelnõud“):

(1) Konventsiooniosaliste komisjoni järeldused Bosniat ja Hertsegoviinat käsitlevate soovituste rakendamise kohta (dokument IC-CP(2026)4 prov).

(2) Konventsiooniosaliste komisjoni järeldused Küprost käsitlevate soovituste rakendamise kohta (dokument IC-CP(2026)5 prov).

(3) Konventsiooniosaliste komisjoni järeldused Eestit käsitlevate soovituste rakendamise kohta (dokument IC-CP(2026)6 prov).

(4) Konventsiooniosaliste komisjoni järeldused Gruusiat käsitlevate soovituste rakendamise kohta (dokument IC-CP(2026)7 prov).

(5) Konventsiooniosaliste komisjoni järeldused Saksamaad käsitlevate soovituste rakendamise kohta (dokument IC-CP(2026)8 prov).

(6) Konventsiooniosaliste komisjoni järeldused Islandit käsitlevate soovituste rakendamise kohta (dokument IC-CP(2026)9 prov).

(7) Konventsiooniosaliste komisjoni järeldused Norrat käsitlevate soovituste rakendamise kohta (dokument IC-CP(2026)10 prov).

(8) Konventsiooniosaliste komisjoni järeldused Rumeeniat käsitlevate soovituste rakendamise kohta (dokument IC-CP(2026)11 prov).

(9) Konventsiooniosaliste komisjoni järeldused Šveitsi käsitlevate soovituste rakendamise kohta (dokument C-CP(2026)12 prov).

3.2. Viie GREVIO liikme kavandatud valimine

2. juunil 2026 toimuval 20. koosolekul on konventsiooniosaliste komisjonil kavas valida viis GREVIO liiget, kes on ametis 1. septembrist 2026 kuni 31. augustini 2030.

---

9 CM/Res(2014)43.

10 Kodukord (muudetud).

3.3. Konventsiooniosaliste komisjoni kavandatud üheksa järelduste eelnõu

Järelduste eelnõudes käsitletakse konventsiooni nende sätete rakendamist, mis on seotud õigusalase koostööga kriminaalasjades, näiteks ohvrite kaitse ning naistevastase vägivalla ja perevägivalla ohvrite toetamise küsimustega, ning varjupaiga ja tagasi- ja väljasaatmise lubamatusega. Need küsimused on hõlmatud liidu *acquis*'ga, eelkõige direktiiviga, mis käsitleb naistevastase vägivalla ja perevägivalla tõkestamist,[11] kuriteoohvrite õiguste direktiiviga,[12] miinimumnõuete määrusega,[13] varjupaigamenetluste määrusega,[14] vastuvõtutingimuste direktiiviga[15] ja perekonna taasühinemise direktiiviga[16]. Need kuuluvad liidu ainupädevusse, niivõrd kui konventsiooni asjakohased sätted võivad mõjutada ühiseeskirju või muuta nende reguleerimisala Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 3 lõike 2 tähenduses. Kuna kavandatavad aktid võivad otsustavalt mõjutada liidu õiguse sisu, sest nad võivad mõjutada konventsiooni asjakohaste sätete tõlgendamist tulevikus, on asjakohane määrata kindlaks liidu nimel konventsiooniosaliste komisjonis võetav seisukoht küsimustes, mis on seotud kriminaalasjades tehtava õigusalase koostöö, varjupaiga ning tagasi- ja väljasaatmise lubamatuse põhimõttega.

Liidu pädevusse kuuluvates küsimustes on järelduste eelnõud kooskõlas liidu eesmärkide, poliitika ja õigusraamistikuga kriminaalasjades tehtava õigusalase koostöö, varjupaiga ning tagasi- ja väljasaatmise lubamatuse valdkonnas ega tekita probleeme seoses liidu õigusega. Seetõttu tehakse ettepanek, et liit ei esita konventsiooniosaliste komisjoni 20. koosolekul vastuväiteid järelduste eelnõude vastuvõtmisele.

3.4. Viie GREVIO liikme kavandatud valimine

Euroopa Liidul on konventsiooniosaliste komisjoni liikmena komisjoni 2. juuni 2026. aasta koosolekul viie GREVIO liikme valimisel viis häält. Konventsiooniosaliste komisjon valib liikmed 13 konventsiooniosalise esitatud 15 kandidaadi hulgast.

Kandidaate esitanud 13 konventsiooniosalise hulgas on 11 ELi liikmesriiki. Kõigil esitatud kandidaatidel on ulatuslik mitut valdkonda hõlmav kogemus naistevastase vägivalla ja perevägivalla tõkestamise valdkonnas, nagu on kirjeldatud dokumendis IC-CP(2026)2. Tehakse ettepanek, et ELi seisukoht peaks olema valimisel hääletamisest hoiduda.

---

11 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. mai 2024. aasta direktiiv (EL) 2024/1385, mis käsitleb naistevastase vägivalla ja perevägivalla tõkestamist (ELT L, 2024/1385, ELI: *http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1385/et*).

12 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. oktoobri 2012. aasta direktiiv 2012/29/EL, millega kehtestatakse kuriteoohvrite õiguste ning neile pakutava toe ja kaitse miinimumnõuded ning asendatakse nõukogu raamotsus 2001/220/JSK (ELT L 315, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2012/29/et).

13 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. mai 2024. aasta määrus (EL) 2024/1347, mis käsitleb nõudeid, millele kolmandate riikide kodanikud ja kodakondsuseta isikud peavad vastama, et kvalifitseeruda rahvusvahelise kaitse saajaks, ning nõudeid pagulaste või täiendava kaitse saamise kriteeriumidele vastavate isikute ühetaolisele seisundile ja antava kaitse sisule, millega muudetakse nõukogu direktiivi 2003/109/EÜ ja tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2011/95/EL (ELT L, 2024/1347, ELI: *http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1347/et*).

14 Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2024/1348, millega luuakse rahvusvahelise kaitse ühine menetlus liidus ja tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2013/32/EL (ELT L, 2024/1348, ELI: *http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1348/et*).

15 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. mai 2024. aasta direktiiv (EL) 2024/1346, milles sätestatakse rahvusvahelise kaitse taotlejate vastuvõtu nõuded (ELT L, 2024/1346, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1346/et).

16 Nõukogu 22. septembri 2003. aasta direktiiv 2003/86/EÜ perekonna taasühinemise õiguse kohta (ELT L 251, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2003/86/et).

4. ÕIGUSLIK ALUS

4.1. Menetlusõiguslik alus

4.1.1. Põhimõtted

ELi toimimise lepingu artikli 218 lõikega 9 on ette nähtud võtta vastu otsused, millega kehtestatakse „lepingus sätestatud organis liidu nimel võetavad seisukohad, kui asjaomasel organil tuleb vastu võtta õigusliku toimega akte, välja arvatud õigusaktid, millega täiendatakse või muudetakse lepingu institutsioonilist raamistikku.“ Mõiste „õigusliku toimega aktid“ hõlmab akte, millel on õiguslik toime asjaomase organi suhtes kehtiva rahvusvahelise õiguse normide alusel. Siia kuuluvad ka sellised õiguslikud vahendid, mis ei ole rahvusvahelise õiguse kohaselt siduvad, aga mis „võivad mõjutada otsustavalt liidu seadusandja vastu võetud õigusaktide sisu“[17].

4.1.2. Kohaldamine käesoleval juhul

Konventsiooniosaliste komisjon on Istanbuli konventsiooniga loodud organ. Kavandatavad järeldused, mille konventsiooniosaliste komisjon peab vastu võtma, ning otsus hoiduda hääletamisest GREVIO liikmete valimisel on õigusliku toimega aktid. Kavandatavad aktid võivad otsustavalt mõjutada liidu õiguse sisu, kuna võivad mõjutada Istanbuli konventsiooni asjakohaste sätete tõlgendamist tulevikus. Seega on esildatud otsuse menetlusõiguslik alus ELi toimimise lepingu artikli 218 lõige 9.

4.2. Materiaalõiguslik alus

4.2.1. Põhimõtted

ELi toimimise lepingu artikli 218 lõike 9 kohase otsuse materiaalõiguslik alus sõltub eelkõige selle kavandatava akti eesmärgist ja sisust, mille kohta liidu nimel seisukoht võetakse. Kui kavandatava aktiga taotletakse kahte eesmärki või reguleeritakse kahte valdkonda ning üht neist võib pidada peamiseks või ülekaalukaks, samas kui teine on kõrvalise tähtsusega, peab ELi toimimise lepingu artikli 218 lõike 9 kohasel otsusel olema üksainus, peamisest või ülekaalukast eesmärgist või valdkonnast tulenev materiaalõiguslik alus.

Kui kavandatava aktiga taotletakse mitut eesmärki või reguleeritakse mitut valdkonda, mis on üksteisega lahutamatult seotud ning millest ükski ei ole võrreldes teistega kõrvalise tähtsusega, tuleb erandina nimetada ELi toimimise lepingu artikli 218 lõike 9 kohase otsuse materiaalõigusliku alusena mitu vastavat õiguslikku alust.

4.2.2. Kohaldamine käesoleval juhul

Mis puudutab materiaalõiguslikku alust, siis EL on ühinenud Istanbuli konventsiooniga küsimustes, mis kuuluvad tema ainupädevusse, nimelt neis, mis on seotud liidu institutsioonide ja avaliku haldusega,[18] ning neis, mis on seotud kriminaalasjades tehtava õigusalase koostöö, varjupaiga ning tagasi- ja väljasaatmise lubamatuse põhimõttega[19]. ELi

---

[17] Kohtuotsus, Euroopa Kohus, 7. oktoober 2014, Saksamaa *vs.* nõukogu, C-399/12, ECLI:EU:C:2014:2258, punktid 61–64.

[18] Nõukogu 1. juuni 2023. aasta otsus (EL) 2023/1075 Euroopa Nõukogu naistevastase vägivalla ja perevägivalla ennetamise ja tõkestamise konventsiooni Euroopa Liidu nimel sõlmimise kohta seoses liidu institutsioonide ja avaliku haldusega (ELT L 143I, 2.6.2023, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2023/1075/et).

[19] Nõukogu 1. juuni 2023. aasta otsus (EL) 2023/1076 Euroopa Nõukogu naistevastase vägivalla ja perevägivalla ennetamise ja tõkestamise konventsiooni Euroopa Liidu nimel sõlmimise kohta seoses küsimustega, mis puudutavad õigusalast koostööd kriminaalasjades, varjupaika ja mittetagasisaatmist (ELT L 143I, 2.6.2023, lk 4, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2023/1076/et).

ühinemist Istanbuli konventsiooniga kajastatakse kahes eraldi nõukogu otsuses, et võtta arvesse Taani ja Iirimaa eriseisukohta seoses ELi toimimise lepingu V jaotisega. Sellest tulenevalt tuleb otsus, millega määratakse kindlaks liidu nimel konventsiooniosaliste komisjonis võetav seisukoht, jagada kaheks otsuseks, kui asjakohased järeldused puudutavad mõlemat küsimust.

Kavandatavate aktidega taotletakse eesmärke kriminaalasjades tehtava õigusalase koostöö (ELi toimimise lepingu artikli 82 lõige 2 ja artikkel 84) ning varjupaiga ja tagasi- ja väljasaatmise lubamatuse (ELi toimimise lepingu artikli 78 lõige 2) valdkonnas ja reguleeritakse neid valdkondi. Need elemendid on omavahel lahutamatult seotud ja kumbki neist ei ole võrreldes teistega kõrvalise tähtsusega. Seepärast moodustavad esildatud otsuse materiaalõigusliku aluse järgmised sätted: ELi toimimise lepingu artikli 78 lõige 2, artikli 82 lõige 2 ja artikkel 84.

4.3. Järeldus

Esildatud otsuse õiguslik alus peaksid olema ELi toimimise lepingu artikli 78 lõige 2, artikli 82 lõige 2 ja artikkel 84 koostoimes ELi toimimise lepingu artikli 218 lõikega 9.

2026/0116 (NLE)

Ettepanek:

NÕUKOGU OTSUS

Euroopa Liidu nimel võetava seisukoha kohta Euroopa Nõukogu naistevastase vägivalla ja perevägivalla ennetamise ja tõkestamise konventsiooni osaliste komisjoni 20. koosolekul seoses teatavatele konventsiooniosalistele esitatavate järeldustega selle kohta, kuidas nad on rakendanud kõnealust konventsiooni küsimustes, mis on seotud kriminaalasjades tehtava õigusalase koostöö, varjupaiga ning tagasi- ja väljasaatmise lubamatuse põhimõttega, ning seoses Euroopa Nõukogu naistevastase vägivallaga ja perevägivallaga võitlemise eksperdirühma liikmete valimisega

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 78 lõiget 2, artikli 82 lõiget 2 ja artiklit 84 koostoimes artikli 218 lõikega 9,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut

ning arvestades järgmist:

(1) Liit sõlmis liidu institutsioonide ja avaliku halduse küsimustes nõukogu otsuse (EL) 2023/1075[20] alusel ning kriminaalasjades tehtava õigusalase koostöö, varjupaiga ning tagasi- ja väljasaatmise lubamatuse küsimustes – niivõrd kui need kuuluvad liidu ainupädevusse – nõukogu otsuse (EL) 2023/1076[21] alusel Euroopa Nõukogu naistevastase vägivalla ja perevägivalla ennetamise ja tõkestamise konventsiooni (edaspidi „konventsioon“), mis jõustus liidu suhtes 1. oktoobril 2023.

(2) Konventsiooni artikli 66 lõike 1 kohaselt jälgib naistevastase vägivalla ja perevägivallaga võitlemise eksperdirühm (edaspidi „GREVIO“), kuidas konventsiooniosalised konventsiooni rakendavad. Konventsiooni artikli 68 lõike 11 kohaselt võtab GREVIO vastu aruande ja järeldused meetmete kohta, mida asjaomane konventsiooniosaline võtab konventsiooni sätete rakendamiseks.

(3) Konventsiooniosaliste komisjon (edaspidi „komisjon“) võtab kooskõlas konventsiooni artikli 68 lõikega 12 vastu asjaomasele konventsiooniosalisele adresseeritud soovitusi, tuginedes GREVIO aruandele ja järeldustele. Nendes soovitustes eristatakse meetmeid, mis tuleb võtta võimalikult kiiresti ja mille kohta tuleb komisjonile kolme aasta jooksul aru anda, ning meetmeid, mis on küll olulised, kuid ei nõua samal tasemel viivitamatut tegutsemist. Selle kolmeaastase ajavahemiku lõpus peab konventsiooniosaline esitama komisjonile aruande konventsiooni kümnes konkreetses

[20] Nõukogu 1. juuni 2023. aasta otsus (EL) 2023/1076 Euroopa Nõukogu naistevastase vägivalla ja perevägivalla ennetamise ja tõkestamise konventsiooni Euroopa Liidu nimel sõlmimise kohta seoses küsimustega, mis puudutavad õigusalast koostööd kriminaalasjades, varjupaika ja mittetagasisaatmist (ELT L 143I, 2.6.2023, lk 4, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2023/1076/et).

[21] Nõukogu 1. juuni 2023. aasta otsus (EL) 2023/1076 Euroopa Nõukogu naistevastase vägivalla ja perevägivalla ennetamise ja tõkestamise konventsiooni Euroopa Liidu nimel sõlmimise kohta seoses küsimustega, mis puudutavad õigusalast koostööd kriminaalasjades, varjupaika ja mittetagasisaatmist (ELT L 143I, 2.6.2023 lk 4), otsus - 2023/1076 - ET - EUR-Lex.

valdkonnas võetud meetmete kohta. Esitatud aruande ja lisateabe põhjal võtab komisjon vastu oma sekretariaadi koostatud järeldused soovituste rakendamise kohta.

(4) Komisjon võtab oma 20. koosolekul 2. juunil 2026 eeldatavasti vastu järgmised järelduste eelnõud konventsiooni rakendamise kohta üheksa konventsiooniosalise poolt (edaspidi vastavalt „järelduste eelnõud“):

(1) Konventsiooniosaliste komisjoni järeldused Bosniat ja Hertsegoviinat käsitlevate soovituste rakendamise kohta (dokument IC-CP(2026)4 prov).

(2) Konventsiooniosaliste komisjoni järeldused Küprost käsitlevate soovituste rakendamise kohta (dokument IC-CP(2026)5 prov).

(3) Konventsiooniosaliste komisjoni järeldused Eestit käsitlevate soovituste rakendamise kohta; (dokument IC-CP(2026)6 prov).

(4) Konventsiooniosaliste komisjoni järeldused Gruusiat käsitlevate soovituste rakendamise kohta (dokument IC-CP(2026)7 prov).

(5) Konventsiooniosaliste komisjoni järeldused Saksamaad käsitlevate soovituste rakendamise kohta (dokument IC-CP(2026)8 prov).

(6) Konventsiooniosaliste komisjoni järeldused Islandit käsitlevate soovituste rakendamise kohta (dokument IC-CP(2026)9 prov).

(7) Konventsiooniosaliste komisjoni järeldused Norrat käsitlevate soovituste rakendamise kohta(dokument IC-CP(2026)10 prov).

(8) Konventsiooniosaliste komisjoni järeldused Rumeeniat käsitlevate soovituste rakendamise kohta (dokument IC-CP(2026)11 prov).

(9) Konventsiooniosaliste komisjoni järeldused Šveitsi käsitlevate soovituste rakendamise kohta (dokument C-CP(2026)12 prov).

(5) Järelduste eelnõudes käsitletakse konventsiooni nende sätete rakendamist, mis on seotud õigusalase koostööga kriminaalasjades, näiteks naistevastase vägivalla ja perevägivalla ohvrite kaitse ja toetamise küsimustega. Järelduste eelnõudes käsitletakse ka konventsiooni nende sätete rakendamist, mis käsitlevad varjupaika ning tagasi- ja väljasaatmise lubamatust. Need küsimused on hõlmatud liidu *acquis*’ga, eelkõige nõukogu direktiiviga 2003/86/EÜ,[22] Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiividega 2012/29/EL,[23] (EL) 2024/1346[24] ja (EL) 2024/1385[25] ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrustega (EL) 2024/1347[26] ja (EL) 2024/1348[27].

---

22 Nõukogu 22. septembri 2003. aasta direktiiv 2003/86/EÜ perekonna taasühinemise õiguse kohta (ELT L 251, 3.10.2003, lk 12, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2003/86/et).

23 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. oktoobri 2012. aasta direktiiv 2012/29/EL, millega kehtestatakse kuriteoohvrite õiguste ning neile pakutava toe ja kaitse miinimumnõuded ning asendatakse nõukogu raamotsus 2001/220/JSK (ELT L 315, 14.11.2012, lk 57–73, http://data.europa.eu/eli/dir/2012/29/et).

24 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. mai 2024. aasta direktiiv (EL) 2024/1346, milles sätestatakse rahvusvahelise kaitse taotlejate vastuvõtu nõuded (ELT L, 2024/1346, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1346/et).

25 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. mai 2024. aasta direktiiv (EL) 2024/1385, mis käsitleb naistevastase vägivalla ja perevägivalla tõkestamist (ELT, 2024/1385, 24.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1385/et).

26 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. mai 2024. aasta määrus (EL) 2024/1347, mis käsitleb nõudeid, millele kolmandate riikide kodanikud ja kodakondsuseta isikud peavad vastama, et kvalifitseeruda rahvusvahelise kaitse saajaks, ning nõudeid pagulaste või täiendava kaitse saamise kriteeriumidele vastavate isikute ühetaolisele seisundile ja antava kaitse sisule, millega muudetakse nõukogu direktiivi

(6) Kavandatavatel aktidel on õiguslik toime, kuna need võivad otsustavalt mõjutada liidu õiguse sisu, sest võivad mõjutada konventsiooni asjakohaste sätete tõlgendamist tulevikus. Seepärast on asjakohane määrata kindlaks konventsiooniosaliste komisjonis liidu nimel võetav seisukoht küsimustes, mis on seotud kriminaalasjades tehtava õigusalase koostöö, varjupaiga ning tagasi- ja väljasaatmise lubamatuse põhimõttega.

(7) Tuleb märkida, et konventsiooni teatavate artiklitega seotud järeldused kuuluvad ainult osaliselt liidu pädevusse. Nende artiklite puhul ei tohiks käesolev otsus piirata liikmesriikide pädevust. Eelkõige konventsiooni artikleid 49 ja 50 käsitlevate soovituste puhul ei tohiks käesolev otsus mõjutada liikmesriikide pädevust oma kohtusüsteemide sisemise korralduse ja haldamise valdkonnas; konventsiooni artiklit 31 käsitlevate soovituste puhul ei tohiks käesolev otsus piirata liikmesriikide pädevust perekonnaõiguse valdkonnas.

(8) Bosnia ja Hertsegoviina puhul on konventsiooni rakendamist käsitlevas järelduste eelnõus märgitud, et on vaja ühtlustada konventsiooni rakendamiseks välja töötatud poliitikapõhimõtteid ja võetud meetmeid, tagades, et need hõlmavad kõiki naistevastase vägivalla vorme ja riigi territooriumi kõiki osi ning et neid jälgitakse ja hinnatakse sõltumatult (konventsiooni artikkel 7); ühtlustada olemasolevate koordineerivate asutuste arvu ja tagada piisavad rahalised vahendid (konventsiooni artikkel 10); jätkata jõupingutusi, et koguda süstemaatilisi, võrreldavaid ja disagregeeritud andmeid kõigist asjakohastest allikatest (konventsiooni artikkel 11), tagada, et otsese ohu korral väljastatakse kiiresti kohene lähenemiskeeld, mis võib laieneda ohvri lastele, ning et keeldude vahel ei ole lünki (konventsiooni artiklid 52 ja 53), ning võimaldada konventsiooni kohaldamisalasse kuuluvatel vägivalla ohvriks langenud naissoost rändajatel taotleda sõltumatut elamisluba (konventsiooni artikkel 59). Kuna käesolev järelduste eelnõu on kooskõlas liidu poliitika ja eesmärkidega kriminaalasjades tehtava õigusalase koostöö, varjupaiga ning tagasi- ja väljasaatmise lubamatuse valdkonnas ega tekita probleeme seoses liidu õigusega, peaks liidu seisukoht olema mitte esitada vastuväiteid selle vastuvõtmisele.

(9) Küprose puhul on konventsiooni rakendamist käsitlevas järelduste eelnõus märgitud, et on vaja tagada konventsiooni sätete rakendamine ilma diskrimineerimiseta (konventsiooni artikkel 4); jätkata jõupingutusi süstemaatiliste, võrreldavate ja disagregeeritud andmete kogumiseks kõigist asjakohastest allikatest (konventsiooni artikkel 11); võimaldada pädevatel asutustel otsese ohu olukorras perevägivalla toimepanija ühisest elukohast välja tõsta ning tagada selliste korralduste järelevalve ja täitmine ning rikkumiste eest määratavate karistuste tõhus kohaldamine praktikas (konventsiooni artiklid 52 ja 53) ning töötada välja ja rakendada suunised sootundlike vastuvõtumenetluste ning naiste- ja tütarlastevastase soolise vägivalla ennetamise kohta varjupaigataotlejate majutamisel (konventsiooni artikkel 60). Kuna käesolev järelduste eelnõu on kooskõlas liidu poliitika ja eesmärkidega kriminaalasjades tehtava õigusalase koostöö, varjupaiga ning tagasi- ja väljasaatmise lubamatuse valdkonnas ega tekita probleeme seoses liidu õigusega, peaks liidu seisukoht olema mitte esitada vastuväiteid selle vastuvõtmisele.

(10) Eesti puhul on konventsiooni rakendamist käsitlevas järelduste eelnõus märgitud, et on vaja tagada, et asjakohaste poliitikasuundade ja meetmetega käsitletakse kõiki

---

2003/109/EÜ ja tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2011/95/EL (ELT L, 2024/1347, ELI: *http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1347/oj*).

[27] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. mai 2024. aasta määrus (EL) 2024/1348, millega luuakse rahvusvahelise kaitse ühine menetlus liidus ja tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2013/32/EL (ELT L, 2024/1348, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1348/et).

konventsiooniga hõlmatud naistevastase vägivalla vorme ning et neid rakendatakse vägivalla soolisustatud mõistmise alusel ja et nende mõju hinnatakse (konventsiooni artikkel 7); tagada, et eestkoste- ja külastusmenetluses pööratakse nõuetekohast tähelepanukoduvägivalla ohvriks langenud naiste ja nende laste turvalisusele (konventsiooni artikkel 31), ning tagada, et hädaolukorras rakendatavat kohest lähenemiskeeldu käsitlev õigusraamistik ja tavad on konventsiooniga kooskõlas (konventsiooni artikkel 52). Kuna käesolev järelduste eelnõu on kooskõlas liidu poliitika ja eesmärkidega kriminaalasjades tehtava õigusalase koostöö valdkonnas ega tekita probleeme seoses liidu õigusega, peaks liidu seisukoht olema mitte esitada vastuväiteid selle vastuvõtmisele.

(11) Gruusia puhul on konventsiooni rakendamist käsitlevas järelduste eelnõus märgitud, et on vaja tagada, et kõigi asjakohaste poliitikasuundade ja meetmetega rakendatakse soolisustatud arusaama vägivallast ja et nende mõju hinnatakse süstemaatiliselt (konventsiooni artikkel 7); tagada naiste õiguste organisatsioonidele piisav ja kestlik rahastamine ning nendega korrapäraselt konsulteerimine (konventsiooni artikkel 9); tagada, et asjaomaste osalejate vaheliseks koordineerimiseks ja koostööks on loodud institutsionaliseeritud struktuurid, et tagada mitut asutust hõlmav ja koordineeritud reageerimine kõigile konventsiooniga hõlmatud vägivallavormidele (konventsiooni artikkel 18); suurendada varjupaikade arvu ja vastuvõtusuutlikkust ning tagada samasoolistele inimestele mõeldud varjupaikade olemasolu (konventsiooni artikkel 23) ja tagada, et vägistamise eest saab kriminaalvastutusele võtta ilma tarbetute menetluste või tavadeta, mis võivad ohvreid uuesti traumeerida (konventsiooni artiklid 49 ja 50). Kuna käesolev järelduste eelnõu on kooskõlas liidu poliitika ja eesmärkidega kriminaalasjades tehtava õigusalase koostöö valdkonnas ega tekita probleeme seoses liidu õigusega, peaks liidu seisukoht olema mitte esitada vastuväiteid selle vastuvõtmisele.

(12) Saksamaa puhul on konventsiooni rakendamist käsitlevas järelduste eelnõus märgitud, et on vaja võtta vastu konventsioonile vastavad üleriigilised määratlused (konventsiooni artikkel 3); tagada kõigi asjaomaste osalejate vaheline koordineerimine ja koostöö naistevastase vägivalla ja perevägivalla kõigi vormide ennetamise ja tõkestamise poliitika ja meetmete rakendamisel ning kujundada välja mitut asutust hõlmav ja koordineeritud reaktsioon ilma diskrimineerimiseta (konventsiooni artikkel 7) ning tagada, et kõik asjaomased sektorid koguvad disagregeeritud andmeid (konventsiooni artikkel 11). Kuna käesolev järelduste eelnõu on kooskõlas liidu poliitika ja eesmärkidega kriminaalasjades tehtava õigusalase koostöö valdkonnas ega tekita probleeme seoses liidu õigusega, peaks liidu seisukoht olema mitte esitada vastuväiteid selle vastuvõtmisele.

(13) Islandi puhul on konventsiooni rakendamist käsitlevas järelduste eelnõus märgitud, et on vaja tagada, et riiklikule koordineerimisasutusele antakse tema ülesannete täitmiseks selged volitused ja sihtotstarbelised vahendid (konventsiooni artikkel 10), ning tugevdada süüdistuse esitamise ja uurimise suutlikkust naistevastase vägivalla kõigi vormide puhul ning tagada süstemaatiline ja sugu arvestav riskihindamine (konventsiooni artiklid 49, 50 ja 51). Kuna käesolev järelduste eelnõu on kooskõlas liidu poliitika ja eesmärkidega kriminaalasjades tehtava õigusalase koostöö valdkonnas ega tekita probleeme seoses liidu õigusega, peaks liidu seisukoht olema mitte esitada vastuväiteid selle vastuvõtmisele.

(14) Norra puhul on konventsiooni rakendamist käsitlevas järelduste eelnõus märgitud, et on vaja tagada, et riigi poliitikadokumendid on hästi kooskõlastatud ja reageerivad terviklikult naistevastase vägivalla ja perevägivalla kõigile vormidele (konventsiooni

artikkel 7); tagada, et asjaomaste sidusrühmade kogutud andmed on disagregeeritud (konventsiooni artikkel 11), ning võtta meetmeid tagamaks, et pädevad asutused saavad otsese ohu korral anda perevägivalla toimepanijale korralduse lahkuda ohvri elukohast, ja lühendada korralduste menetlemise aega (konventsiooni artikkel 52). Kuna käesolev järelduste eelnõu on kooskõlas liidu poliitika ja eesmärkidega kriminaalasjades tehtava õigusalase koostöö valdkonnas ega tekita probleeme seoses liidu õigusega, peaks liidu seisukoht olema mitte esitada vastuväiteid selle vastuvõtmisele.

(15) Rumeenia puhul on konventsiooni rakendamist käsitlevas järelduste eelnõus märgitud, et on vaja parandada konventsiooni kohaldamist kõigi konventsiooniga hõlmatud vägivallavormide suhtes, tagada konventsiooni sätete rakendamine ilma diskrimineerimiseta, võtta meetmeid, et viia asjakohased õigusaktid kooskõlla perevägivalla määratlusega, ning lisada Rumeenia perevägivalla seadusesse sooline perspektiiv (konventsiooni artiklid 3 ja 4); tagada koordineerimine ja koostöö kõigi asjaomaste osalejate vahel naistevastase vägivalla ja perevägivalla ennetamise ja tõkestamise poliitika ja meetmete rakendamisel (konventsiooni artikkel 7); tagada piisavad rahalised vahendid asjakohaste poliitikasuundade ja meetmete rakendamiseks ning stabiilne ja kestlik rahastamine ohvreid toetavatele naiste vabaühendustele (konventsiooni artikkel 8) ning tagada disagregeeritud andmete kogumine (konventsiooni artikkel 11). Kuna käesolev järelduste eelnõu on kooskõlas liidu poliitika ja eesmärkidega kriminaalasjades tehtava õigusalase koostöö valdkonnas ega tekita probleeme seoses liidu õigusega, peaks liidu seisukoht olema mitte esitada vastuväiteid selle vastuvõtmisele.

(16) Šveitsi puhul on konventsiooni rakendamist käsitlevas järelduste eelnõus märgitud, et on vaja tagada ühine arusaam naistevastasest vägivallast kooskõlas konventsiooniga ning teha jõupingutusi intersektsionaalse diskrimineerimisega kokku puutuvate ohvrite vastu suunatud vägivallaga tegelemiseks ja selle vastu võitlemiseks (konventsiooni artiklid 3 ja 4); tagada asjakohaste poliitikasuundade ja meetmete asjakohane rahastamine ning vägivalla naisohvritele spetsialiseeritud tugiteenuseid osutavate organisatsioonide kestlik rahastamine (konventsiooni artikkel 8); jätkata jõupingutusi, et parandada disagregeeritud andmete kogumist kriminaalõiguse valdkonnas (konventsiooni artikkel 11); tagada ohvritele ja nende lastele juurdepääs spetsiaalsetele varjupaikadele kogu riigis (artiklid 22 ja 23) ning tagada ohvrite ja nende laste turvalisus, kui perevägivalla toimepanija kasutab oma külastusõigust (konventsiooni artikkel 31). Kuna käesolev järelduste eelnõu on kooskõlas liidu poliitika ja eesmärkidega kriminaalasjades tehtava õigusalase koostöö valdkonnas ega tekita probleeme seoses liidu õigusega, peaks liidu seisukoht olema mitte esitada vastuväiteid selle vastuvõtmisele.

(17) Komisjoni 2. juuni 2026. aasta koosolekul valitakse eeldatavasti viis GREVIO liiget. Nad on ametis 1. septembrist 2026 kuni 31. augustini 2030. Konventsiooni artikli 66 kohaselt koosneb GREVIO 15 liikmest. Komisjon valib GREVIO liikmed konventsiooniosaliste esitatud kandidaatide hulgast nelja-aastaseks ametiajaks, mida võib pikendada üks kord. GREVIO liikmed valitakse konventsiooniosaliste kodanike hulgast, võttes arvesse soolist ja geograafilist tasakaalu ning eriteadmisi erinevates valdkondades.

(18) Komisjoni liikmena on liidul kavandataval viie liikme valimisel õigus viiele häälele. Komisjon valib viis liiget 13 konventsiooniosalise esitatud 15 kandidaadi hulgast. Kandidaate esitanud 13 riigi hulgas on 11 ELi liikmesriiki. Kuna kõigil esitatud kandidaatidel on naistevastase vägivalla ja perevägivalla vastase võitluse alal ulatuslik

mitut valdkonda hõlmav kogemus, nagu on kirjeldatud dokumendis IC-CP(2026)2, peaks ELi seisukoht olema nendel valimistel hääletamisest hoiduda.

(19) Nõukogu otsus (EL) 2023/1076 ei ole Iirimaale siduv ja seepärast ei osale Iirimaa käesoleva otsuse vastuvõtmisel.

(20) Euroopa Liidu lepingule ja Euroopa Liidu toimimise lepingule lisatud protokolli nr 22 (Taani seisukoha kohta) artiklite 1 ja 2 kohaselt ei osale Taani käesoleva otsuse vastuvõtmisel ning see ei ole tema suhtes siduv ega kohaldatav,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

Liidu nimel Euroopa Nõukogu naistevastase vägivalla ja perevägivalla ennetamise ja tõkestamise konventsiooni artikli 67 alusel loodud konventsiooniosaliste komisjoni 20. koosolekul võetav seisukoht on järgmine:

1) mitte esitada vastuväiteid järgmiste aktide vastuvõtmisele:

(1) Konventsiooniosaliste komisjoni järeldused Bosniat ja Hertsegoviinat käsitlevate soovituste rakendamise kohta (dokument IC-CP(2026)4 prov).

(2) Konventsiooniosaliste komisjoni järeldused Küprost käsitlevate soovituste rakendamise kohta (dokument IC-CP(2026)5 prov).

(3) Konventsiooniosaliste komisjoni järeldused Eestit käsitlevate soovituste rakendamise kohta (dokument IC-CP(2026)6 prov).

(4) Konventsiooniosaliste komisjoni järeldused Gruusiat käsitlevate soovituste rakendamise kohta (dokument IC-CP(2026)7 prov).

(5) Konventsiooniosaliste komisjoni järeldused Saksamaad käsitlevate soovituste rakendamise kohta (dokument IC-CP(2026)8 prov).

(6) Konventsiooniosaliste komisjoni järeldused Islandit käsitlevate soovituste rakendamise kohta (dokument IC-CP(2026)9 prov).

(7) Konventsiooniosaliste komisjoni järeldused Norrat käsitlevate soovituste rakendamise kohta (dokument IC-CP(2026)10 prov).

(8) Konventsiooniosaliste komisjoni järeldused Rumeeniat käsitlevate soovituste rakendamise kohta (dokument IC-CP(2026)11 prov).

(9) Konventsiooniosaliste komisjoni järeldused Šveitsi käsitlevate soovituste rakendamise kohta (dokument C-CP(2026)12 prov);

2) hoiduda Euroopa Nõukogu naistevastase vägivallaga ja perevägivallaga võitlemise eksperdirühma viie liikme valimistel hääletamisest.

Artikkel 2

Käesolev otsus jõustub selle vastuvõtmise kuupäeval.

Brüssel,

Nõukogu nimel
eesistuja